

Atmintinė

Bronchiolitas. Dėl ko maži vaikai guldomi į ligoninę?

Bronchiolitas – ūmus apatinių arba vadinamųjų smulkiųjų kvėpavimo takų susirgimas. Jis yra viena dažniausių priežasčių, dėl kurios maži vaikai turi būti gydomi ligoninėje. Bronchiolitu serga vaikai iki 2 metų. Liga paprastai prasideda viršutinių kvėpavimo takų simptomais – sloga, gerklės skausmu, kosuliu. Vėliau atsiranda apatinių kvėpavimo takų (smulkiųjų bronchų, bronchiolių) uždegimo požymių: pasunkėja kvėpavimas, vaikas pradeda švokšti, kvėpuoja dažniau, nei įprastai. Esant sunkiai ligos eigai, vaikui kvėpuojant gali judėti nosies sparneliai, mėlynuoti oda apie burną, kvėpuojant dalyvauja tarpšonkauliniai ir pilvo raumenys. Apžiūrint girdimi įvairūs karkalai. Bronchiolitą paprastai sukelia virusai.

Ligos eigą pasunkina šie veiksniai:

1. Neišnešiotumas (gimimas <37 nėštumo savaičių)
2. Vaiko amžius (<12 savaičių)
3. Lėtinės plaučių ligos, ypač bronchopulmoninė displazija
4. Įgimti anatomiciniai plaučių defektai
5. Įgimtos širdies ligos
6. Imunodeficitinės ligos
7. Neurologinės ligos
8. Aplinkos veiksniai – pasyvus rūkymas, vaikų kolektyvo lankymas, vyresni broliai, seserys (dėl užsikrėtimo pavojaus).

Vaiką reikia guldyti į ligoninę, kai:

- jis atsisako gerti ir valgyti;
- pasireiškia intoksikacija: vaikas vangus, gulinėja, nenori žaisti, bendrauti;
- yra vidutinio sunkumo ar sunkus kvėpavimo nepakankamumas – kvėpuojant dalyvauja tarpšonkauliniai ir (arba) pilvo raumenys, vaikas kvėpuoja daugiau nei 70 kartų per minutę, mėlynuoja (ypač veidas, apie lūpas).
- kvėpuoja nereguliariai, pastebimi kvėpavimo sustojimai.
- tėvai nesugeba tinkamai vaiku rūpintis namuose.
- išmatavus saturaciją (kraujo prisotinimą deguonimi), $SpO_2 < 95$ procentų.

Ligos eiga. Paprastai liga prasideda viršutinių kvėpavimo takų simptomais (sloga, gerklės skausmu, bendrais lengvais negalavimais), trunkančiais 2-3 dienas, vėliau būklė blogėja, sunkėja – vaikas tampa neramus, negali atsikosėti, kosulys – varginantis, neretai – su švokštimu, dažnas. Sunkiausios – 5-6 ligos dienos. Paskui būklė pradeda gerėti. Esant lengvai ligos eigai, vaikas visiškai pasveiksta per 8-15 dienų. Esant sunkesnei eigai, – pradeda sveikti tik po 10-12 dienų nuo ligos pradžios ir

visiškai pasveiksta po 4 savaičių. Dažniausiai taip sergantys vaikai ligos įkarščio laikotarpiu gydomi ligoninėje.

Iki ligos buvę sveiki, išnešioti vaikai ligoninėje gydomi 3-4 dienas, o galutinai pasveiksta jau namuose. Lėtinėmis ligomis iki šio susirgimo sirgusius vaikus, taip pat jei ligą sukėlė tam tikri virusai (respiratorinis sincicijos ar rinovirusas) – dažniausiai ligoninėje reikia gydyti ilgiau. Jei vaikas per numatytą laiką nepasveiksta ar jo būklė vėl pablogėja, reikia papildomų tyrimų. Dažniausiai kartojami bendri kraujo tyrimai, atliekama plaučių rentgenograma (gal vaikas įkvėpė svetimkūnį, skysčių ar prisidėjo antrinė bakterinė infekcija).

Gydymas. Kadangi bronchiolitą sukelia virusinė infekcija, specifinio gydymo nėra, vaikas pasveiksta savaime. Esant sunkesnei ligos eigai, reikia pagalbinio gydymo, vadinamo simptominiu. Esant kvėpavimo nepakankamumui (stipriai sumažėjus kraujo prisotinimui deguonimi), – duodama papildomai kvėpuoti deguonies per kaukę. Sunkiausiai atvejais gali prireikti ir dirbtinės plaučių ventiliacijos.

Jei vaikas nepakankamai vartoja skysčių, papildomai skiriama skysčių į veną per lašinę. Karščiuojančiam, dažniau nei paprastai kvėpuojančiam vaikui skysčių reikia daugiau, nei sveikam vaikui.

Dažnai padeda kvėpavimas sudrėkintu, druskomis praturtintu oru (inhaliacijos su druskų tirpalais, fiziologiniu tirpalu). Jei pastebimas bronchų spazmas, papildomai skiriama bronchus plečiantys vaistai – salbutamolis. Patiems mažiausiems kai kuriais atvejais skiriamos inhaliacijos su adrenalinu. Paprastai neskiriami kosulį slopinantys ar atsikosėjimą gerinantys vaistai. Jei vaikas smarkiai karščiuoja, skiriama vaistų nuo temperatūros – ibuprofeno arba paracetamolio.

Kadangi neretai vaikas ir sloguoja, reikia nepamiršti jam išvalyti nosį. Mažam vaikui, kuris dar nemoka pats išpūsti nosies, reikia išsiurbti gausų nosies sekretą. Vien palengvinus kvėpavimą pro nosį, stipriai pagerėja vaiko būklė.

Parengė Vaikų ligoninės Vaikų pulmonologijos ir imunologijos skyriaus vaikų pulmonologė dr. Sigita Petraitienė